

Dvojni spomini.

Teško je stopal Tonček navzgor po kameniti cesti. Srce mu je bilo močno in v grlu ga je stiskalo nekaj, kakor da ga hoče zadušiti. Zasopel je zdajpazdaj globoko in žalosten vzdih se mu je izvil iz prsi. Noge so mu bile utrujene in glavo je povešal, da si le težko opazil pod revnim klobučkom blede obličje in objokane oči.

Dospel je vrh grička. Majhna ravan se je razprostirala pred njim in na levi strani se je svetilo izza zelenih kostanjev belo zidovje. Tonček je stopal počasi in umerjenih korakov. Čim bliže je prihajal farnemu pokopališču, tem težje so bile njegove stopinje. Že je dospel do velikih železnih vrat, ki odpirajo in zapirajo pot v mirodvor, in nad vrati se mu je že zablestel naproti velik napis z zlatimi črkami: »Njiva božja žetve čaka.« Komaj, komaj, da je prestopil Tonček nekaj stopnic in krenil v desno za zvonikom. Tam v kotu med visokimi cipresami, tam se je ustavil. Noge ga skoro niso hotele več držati. Pokleknil je in milo zaihtel . . .

Debele solze so padale na svežo prst, pod katero je spavala že nekaj dni Tončkova dobra mati. Oj, kaj je vedel Tonček, kaj je mati, dokler je bila še živa! Ljubil jo je sicer in prav rad ubogal, toda živel je po otročje brezskrbno in često se je zgodilo tudi, da ga je morala mama malo pokarati. Seveda je bilo Tončku tisti trenotek hudo, saj ni imel hudobnega srca in navadno je skesano obljubil, da se poboljša, kar je ponajveč tudi storil. A danes! Ko bi vedel, da mu mama umrje, bi je ne bil pač nikoli razžalil. Pazil bi bil in izkušal čitati njene želje na njenem obrazu. Dà, človek navadno prepozno spozna, kaj ima, ako ima še živo mamico! Šele po njeni smrti se mu navadno odpro oči, in tedaj šele ve prav ceniti skrbno mater in tembolj bridko občuti njeno izgubo.

Nekega dne je mati Tončku nenadoma zbolela. Prehladila se je nekje ob hudem nalivu in je legla. Tončku je bilo hudo pri srcu, a pomagati ni mogel. Presedel je cele ure ob materini postelji, ji po možnosti stregel in ji storil na migljaj vse. Toda zdravja ljubi mamici ni mogel vrniti. In tako se je zgodilo, da ne vidi več njeneža ljubeznivega obličja, in da počiva njegova mamica pod trdo ruševino . . .

Še niže dol se je sklonil Tonček in objel z ročicama svežo materino gomilo. Srce mu je krvavelo v brezmejni žalosti in pritisnil je vroče čelo na mrzlo prst. Tako je slonel sklonjen nekaj trenutkov in ni zapazil, kako je stopila iz cerkve visoka, črno oblečena gospa in krenila tihih korakov proti njemu, dokler se ni ustavila tik za njegovim hrbtom. Gledala je nekaj časa jokajočega dečka popolnoma mirno. Nato si je pa otrnila z belim robcem dvoje svetlih solz, ki sta ji spolzeli navzdol po ljubeznivem obličju, pa prišla Tončka rahlo za ramo in mu rekla:

»Zakaj jočeš, deček moj? Koga izmed tvojih dragih so pa zagreblili tukaj pod to gomilo? — Slutim sicer, da te je zadela najbridkejša izguba, toda nisem si svesta svoje domneve.« — Gospa je govorila z

milim glasom in je predramila dečka iz njegovega tužovanja. Tonček se je ozrl in iz početka malce prestrašil. Potegnil je z roko po čelu, si obrisal zasolzele oči, vstal in hotel nekaj izpregovoriti. Toda glas mu je zastal v grlu in zaplakal je še huje.

Gospa je prišla Tončka za roko in ga odpeljala počasi s pokopališča. Videlo se ji je na obrazu, da se ji smili v srce ubogi Tonček. Ta ji je sledil, ne da bi se obotavljal, in le polagoma so se mu toliko ustavile solze, da je povedal tuji gospe svojo nesrečo. Gospa ga je tolažila, naj ne tužuje preveč, češ da bo ljubi Bog že poskrbel tudi zanj.

»Jaz ti hočem nadomestovati mamo,« je rekla visoka gospa in krenila s Tončkom po stranski poti proti bližnji graščini. Stopala sta nekaj časa med gostim drevjem, nato pa izgínila skoz velika grajska vrata.

Nekaj let pozneje. — Gor proti farnemu pokopališču je hitel lahkih korakov vitek, čedno opravljen mladenič. Kakor stopinje brzonože srne so bili urni njegovi koraki, in ni trajalo dolgo, ko je že stal v kotu pokopališča, naslonjen na visok, iz marmorja izklesan spomenik. Mladi čitatelji ste gotovo že uganili, kdo je ta zali mladenič. Iz malega Tončka je zrastle krepak in postaven Anton in je prihitel danes zopet po dolgih letih iz tujine na grob svoje nepozabne matere. Tiho sloni zdaj s klobukom v roki med cipresami. Njegovo oko zre mirno na s cveticami gosto porastlo gomilo in dvojni spomini se porajajo v njegovi duši.

Tukaj je slonel nekoč pred leti kot sirota in bridko je ihtel vsled težke izgube. Videl je takrat v mislih vse gorje, ki ga bo moral prestati na svetu, ne da bi slišal še kdaj tolažilni glas svoje mamice. Žalosti mu je bilo takrat polno srce in z žalostjo se spominja danes tistih trenutkov. — Toda takoj takrat mu je poslala umrla mati pomoč. Kako je že bilo? Da, duša se z veseljem spominja tistega dogodljaja! Kar naenkrat je stala pred njim njegova sedanja dobrotnica, prišla ga je za roko in odpeljala! Nadomestovala mu je v polni meri dobro mamico. Naklonila mu je skrbno vzgojo in temeljito izobrazbo. Ali naj morda še dvomi, da so to uspehi obilnih priprošenj njegove pokojne mamice? — Res, za žalostnimi pridejo veseli spomini!

Pomolil je še iskreno vrli mladenič, nato pa odhitel za pokopališčem proti belemu gradiču.

Na materin grob je sijalo solnce . . .

A. Š.

Sv. Nikolaj.

Prišel je v vas k nam —
 veste, kdo?
 Ej, sveti Nikolaj.
 Prinesel nam je —
 veste, kaj?
 Ej, kdo bi znal vse to?

Za njim, za njim
 rožljala sta
 rogatca črna dva,
 a mi molili smo lepo,
 pa nista smela k nam.

Gnjevoš.